

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Ławnik SN Jarosław Gałkiewicz

Protokolant starszy inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

przy udziale SSO P. B. - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w K. oraz adwokata H. M. - obrońcy obwinionej X.Y. – sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 5 marca 2025 r., sprawy dyscyplinarnej X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku obwinionej o to, że:

w okresie nie później niż od 2 listopada 2015 r. do 16 lipca 2018 r. jako sędzia w stanie spoczynku uchybiła godności urzędu sędziego w ten sposób, że posiadając środki finansowe celowo unikała realizacji postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt [...], a ponadto w celu udaremnienia wykonania wymienionego postanowienia Sądu Rejonowego w W.:

I. w dniu 1 marca 2016 r., przed G. M. - notariuszem w W., zawarła ze swoją córką K. W. umowę darowizny (sporządzoną w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w repertorium „A” numer [...]), na mocy której darowała swojej córce K. W. działkę gruntu o obszarze [...] ha zabudowaną domem mieszkalnym o kubaturze [...] m³, położoną w W. przy ul. [...] (opisaną w księdze wieczystej nr [...]), przez co uszczupliła

zaspokojenie swojego wierzyciela I. M. i tym samym dopuściła się występku z art. 300 § 2 k.k.

II. w dniu 9 listopada 2017 r., przed G. M. - notariuszem w W., zawarła ze swoją córką K. W. ugodę (sporządzoną w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w repertorium „A” numer [...]), na mocy której ustaliła wysokość zobowiązań alimentacyjnych wobec wymienionej córki na kwotę 3.500,00 zł, przez co uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela I. M. i tym samym dopuściła się występku z art. 300 § 2 k.k.,

co jest sprzeczne z obowiązkiem unikania wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego, wynikającym z art. 104 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – dalej powoływanej jako u.s.p. i art. 66 u.s.p.,

tj. popełnienie przewinienia służbowego z art. 107 § 1 u.s.p. w zw. z art. 104 § 3 u.s.p.

orzeka:

I. uznaje obwinioną X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku za winną popełnienia zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego, przyjmując, iż wyczerpuje ono jednocześnie znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 k.k., tj. przewinienia określonego w art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 104 § 2 u.s.p., przez co uchybiła godności urzędu sędziego, i za ten czyn na podstawie art. 104 § 3 pkt 3 u.s.p. wymierza jej karę dyscyplinarną zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p., na okres 2 lat;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata H. M. – Kancelaria Adwokacka w W., kwotę 1476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu obwinionej X.Y. – sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku w postępowaniu dyscyplinarnym przed Sądem Najwyższym;

III. kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża Skarb Państwa.

Jarosław Gałkiewicz Wiesław Kozielowicz Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w K. w dniu 17 września 2018 r. wszczął postępowanie dyscyplinarne wobec X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku (k. 101 - 101v). Następnie skierował do Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej wniosek z dnia 24 stycznia 2019 r. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, sygn. akt SD 1/18, w którym zarzucił obwinionej X.Y. - sędziemu Sądowi Rejonowego w W. w stanie spoczynku, że w okresie nie później niż od dnia 2 listopada 2015 r. do dnia 16 lipca 2018 r. jako sędzia w stanie spoczynku uchybiła godności urzędu sędziego w ten sposób, że posiadając środki finansowe celowo unikała realizacji postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt [...], a ponadto w celu udaremnienia wykonania wymienionego postanowienia Sądu Rejonowego w W.:

- I. w dniu 1 marca 2016 r., przed G. M. - notariuszem w W., zawarła ze swoją córką K. W. umowę darowizny (sporządzoną w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w repertorium „A” numer [...]), na mocy której darowała swojej córce K. W. działkę gruntu o obszarze [...] ha zabudowaną domem mieszkalnym o kubaturze [...] m³, położoną w W. przy ul. [...] (opisaną w księdze wieczystej nr [...]), przez co uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela I. M. i tym samym dopuściła się występku z art. 300 § 2 k.k.;
- II. w dniu 9 listopada 2017 r., przed G. M. - notariuszem w W., zawarła ze swoją córką K. W. ugodę (sporządzoną w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w repertorium „A” numer [...]), na mocy której ustaliła wysokość zobowiązań alimentacyjnych wobec wymienionej córki na kwotę 3.500 zł, przez co uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela I. M. i tym samym dopuściła się występku z art. 300 § 2 k.k.,

co jest sprzeczne z obowiązkiem unikania wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego, wynikającym z art. 104 § 1 u.s.p. i art. 66 u.s.p., tj. popełnienie przewinienia służbowego z art. 107 § 1 u.s.p. w zw. z art. 104 § 3 u.s.p. (k. 249 - 251).

Uchwałą Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w S. Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt [...], uwzględniono wniosek

Prokuratora Okręgowego w S. z dnia 1 sierpnia 2019 r. i wyrażono zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, podejrzewaną o wymienione w tym wniosku czyny z art. 300 § 2 k.k., polegające na tym, że:

- I. w dniu 9 listopada 2017 r. w W., w celu udaremnienia wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...], na mocy którego zasądzono na rzecz I. M. kwotę 76.607,27 zł, uszczupliła zaspokojenie wierzyciela w ten sposób, że rzeczywiście obciążono składniki majątku dłużnika, co najmniej zagrożone zajęciem poprzez podwyższenie na mocy ugody zawartej w formie aktu notarialnego nr Rep. A numer [...] renty alimentacyjnej do wysokości 3.500 zł miesięcznie, uprzednio ustalonej na mocy ugody zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 30 stycznia 2015 r. numer Rep. A nr [...] na kwotę 3.200 zł oraz na mocy ugody zatwierdzonej przez Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 13 lipca 2007 r., sygn. akt [...] na kwotę 2.500 zł miesięcznie, czym działano na szkodę I. M., tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.;
- II. w dniu 1 marca 2016 r. w W., w celu udaremnienia wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...], na mocy którego zasądzono na rzecz I. M. kwotę 76.607,27 zł, uszczupliła zaspokojenie wierzyciela poprzez darowiznę, w drodze umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego numer Rep. A nr [...] składnika majątku w postaci nieruchomości stanowiącej działkę gruntu o obszarze [...] he, zabudowanej domem mieszkalnym o kubaturze [...] m.sześc. położonej w W. przy ul. [...], opisanej w księdze wieczystej nr [...], czym działano na szkodę I. M., tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k. (k. 413 - 419).

Następnie **Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w S. uchwałą z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt [...]**, obniżył wysokość uposażenia X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, o 25% na czas trwania postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przez Sąd Najwyższy (k. 420).

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, w strukturze Sądu Najwyższego została zniesiona Izba Dyscyplinarna oraz została utworzona Izba

Odpowiedzialności Zawodowej, która przejęła sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej (por. art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw). **Przedmiotowa sprawa zarejestrowana w Izbie Dyscyplinarnej pod sygn. akt I DSK 4/21 została zarejestrowana w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZSK 4/22.**

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], uznał X.Y. za winną popełnienia zarzucanych jej dwóch przestępstw z art. 300 § 2 k.k. i postępowanie karne warunkowo umorzył na okres dwóch lat próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w kwocie 1.500 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, zasądził od niej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 993,02 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z opłatą (k. 612 - 612v).

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], zwolnił X.Y. i I. M. w całości od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od opłat (k. 627-635).

Sąd Najwyższy, na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, ustalił co następuje.

Obwiniona X.Y. jest sędzią w Sądzie Rejonowym w W. w stanie spoczynku. Obowiązki sędziego pełniła od 1 lipca 1983 r. do czasu przejścia w stan spoczynku. Obwiniona X.Y. w dniu 26 czerwca 1999 r. zawarła związek małżeński z I. M.. Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 grudnia 2006 r., sygn. akt [...]. Przed rozwiązaniem małżeństwa, wyrokiem z dnia 6 lipca 2006 r., sygn. akt [...] Sąd Rejonowy w W. ustanowił rozdzielność majątkową pomiędzy stronami od dnia 6 listopada 2004 r. W trakcie trwania małżeństwa obwiniona X.Y. i I. M. postanowili nabyć nieruchomość, w której zamierzali zaadaptować część pomieszczenia na gabinet lekarski. W tym celu obwiniona X.Y. w dniu 7 września 1999 r. zawarła umowę zamiany, sporządzoną w formie aktu notarialnego nr Rep. A nr [...] w Kancelarii Notarialnej w W., na mocy której nabyła nieruchomość stanowiącą działkę gruntu nr [...] o obszarze [...] m²,

zabudowaną budynkiem mieszkalnym o powierzchni [...] m³ położoną w W. przy ul. [...], dla której Sąd Rejonowy w W. [...] Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą nr [...] w zamian za spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej [...] m² oraz spółdzielcze własnościowe prawo do garażu samochodowego nr [...] o powierzchni [...] m² z zobowiązaniem dopłaty kwoty 35.000 zł. Ograniczone prawa do powyższych nieruchomości stanowił majątek osobisty obwinionej X.Y., nabyty przed zawarciem związku małżeńskiego. Nieruchomość położona w W. przy ul. [...] została nabyta do majątku osobistego obwinionej X.Y.. I. M. i obwiniona X.Y. wspólnie zaciągnęli kredyt w Banku [...] celem m.in. remontu i przebudowy przedmiotowego budynku. Na wniosek I. M. w dniu 25 sierpnia 1999 r. została wydana decyzja Burmistrza Miasta [...] o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, polegająca na wykonaniu w budynku wiatrołapu, dobudowaniu tarasu z podpiwniczeniem oraz nadbudowie o dach stromy. W dniu 28 września 1999 r. I. M. zawarł umowę z R. G., na podstawie której miał on wykonać prace remontowe, rozbudowy i przebudowy budynku położonego przy ul. [...] w W.. Prace zrealizowane przez R. G. zostały wykonane częściowo wadliwie. Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt [...], zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 11 kwietnia 2007 r., sygn. akt [...], zasądzono solidarnie od obwinionej X.Y. i I. M. na rzecz R. G. kwotę 37.481,25 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 października 2000 r. oraz kwotę 4.418,43 zł tytułem kosztów procesu poniesionych przez R. G.. Celem wyegzekwowania należności R. G. złożył u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w D. wniosek o wszczęcie egzekucji. W toku postępowania egzekucyjnego obwiniona X.Y. wносиła o wtrzymanie czynności komornika do czasu rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, wskazując przy tym, że głównym dłużnikiem jest I. M.. Wniosek ten został oddalony. W toku egzekucji okazało się, że z mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w P. w dniu 13 lipca 2007 r., w sprawie o sygn. akt [...], obwiniona X.Y. zobowiązała się płacić tytułem alimentów na rzecz córki K. W. kwotę 2.500 zł miesięcznie. Ponadto K. W. złożyła sprzeciw co do zajęcia przez komornika sądowego nieruchomości położonej w W. przy ul. [...]. Uzasadniając sprzeciw wskazała, że nieruchomość faktycznie jest jej własnością, stąd też w dniu 17 grudnia 2007 r. wniosła powództwo o ustalenie prawa własności nieruchomości.

Postępowanie w zakresie powództwa K. W. toczyło się przed Sądem Okręgowym w K. i postanowieniem z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt [...], zostało umorzone na skutek uprzedniego zawieszenia na zgodny wniosek stron wobec braku wniosku o jego podjęcie. Egzekucja okazała się skuteczna i wyegzekwowano od I. M. kwotę 121.042,70 zł, zaś od obwinionej X.Y. kwotę 34.197,95 zł.

W dniu 5 grudnia 2007 r. I. M. spowodował wypadek samochodowy, w którym obrażenia ciała odniosła obwiniona X.Y.. Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2007 r., sygn. akt [...], uznał I. M. za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. Od powyższego wyroku prokurator i obwiniona X.Y. złożyli apelacje. Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 20 listopada 2007 r., sygn. akt [...], zasądził od I. M. na rzecz obwinionej X.Y. kwotę 10.000 zł tytułem nawiązki. I. M. spłacił nawiązkę w ratach po 100 zł, co najmniej w kwocie 9.300 zł. Obwiniona X.Y. w pozwie z dnia 2 lutego 2008 r. przeciwko I. M. żądała zapłaty kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz renty w kwocie 1.500 zł miesięczne. Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 maja 2013 r., sygn. akt [...], zasądzono od I. M. na rzecz obwinionej X.Y. kwotę 9.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 2008 r. do dnia zapłaty oraz rentę w wysokości 300 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 maja 2008 r. Ponadto zasądzono od I. M. na rzecz obwinionej X.Y. kwotę 4.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwem z dnia 3 grudnia 2007 r. I. M. wniósł o zasądzenie od obwinionej X.Y. kwoty 241.042,69 zł tytułem zwrotu nakładów poczynionych z własnego majątku odrębnego na majątek odrębny byłej żony, tj. na dom jednorodzinny położony w W. przy ul. [...]. Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt [...], oddalił powództwo I. M.. Natomiast wnioskiem z dnia 4 stycznia 2010 r. pełnomocnik I. M. wniósł o podział majątku wspólnego. Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2022 r., sygn. akt [...], dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków - obwinionej X.Y. oraz I. M. i zasądził od obwinionej X.Y. na rzecz I. M. kwotę 76.607 zł. Od powyższego postanowienia obwiniona X.Y. złożyła apelację, którą Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt [...], oddalił. Obwiniona X.Y. złożyła również skargę o wznowienie postępowania odrzuconą postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 listopada 2014 r., sygn. akt [...]. Następnie, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 16 września 2015 r., sygn.

akt II CSK 60/15 odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej obwinionej X.Y. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt [...] oraz postanowieniem z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt II Cz 7/15 oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 listopada 2014 r., sygn. akt [...].

Z wniosku pełnomocnika I. M. z dnia 6 lipca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach w sprawie o sygn. akt [...] wszczął egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...]. We wniosku egzekucyjnym pełnomocnik I. M. wniósł o prowadzenie egzekucji z rachunków bankowych należących do obwinionej X.Y., zaś w przypadku bezskuteczności egzekucji z rachunków bankowych, o wszczęcie egzekucji z ruchomości znajdujących się w miejscu zamieszkania, wierzytelności dłużnika i świadczenia emerytalnego oraz nieruchomości. W toku egzekucji w dniu 20 lipca 2016 r. obwiniona X.Y. oświadczyła, że nie jest właścicielem domu położonego przy ul. [...] w W.. Po wyegzekwowaniu kwoty 7.521,22 zł postępowanie egzekucyjne zostało w dniu 4 maja 2017 r. przekazane Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w D. celem dalszego jego prowadzenia i w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt [...] na dzień 3 grudnia 2020 r. wyegzekwowano kwotę 22.714,25 zł. Egzekucja była prowadzona z renty przyznanej obwinionej X.Y. przez ZUS od dnia 1 grudnia 1992 r. z tytułu niezdolności do pracy z związku z chorobą zawodową w wysokości 1.371,97 zł brutto wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym w kwocie 222,01 zł. Ponadto egzekucja była prowadzona z uposażenia obwinionej X.Y. jako sędziego w stanie spoczynku, które wynosi 6.679,91 zł netto. W miesiącu maju 2019 r. na rzecz I. M. wyegzekwowano odpowiednio z renty obwinionej X.Y. kwotę 305,89 zł, zaś z uposażenia jako sędziego w stanie spoczynku kwotę 255,56 zł. Przy czym egzekucję z renty obwinionej X.Y. skierowano jeszcze w trzech innych postępowaniach egzekucyjnych. Natomiast egzekucja z uposażenia obwinionej X.Y. jako sędziego w stanie spoczynku podlegała ograniczeniu z uwagi na jej zobowiązania do alimentacji na rzecz córki K. W.. Bowiem na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w P., w dniu 13 lipca 2007 r. w sprawie o sygn. akt [...], obwiniona X.Y. zobowiązała się płacić tytułem alimentów na rzecz córki K. W. 2.500 zł miesięcznie. W pozwie z dnia 8 maja 2007 r. złożonym

przeciwko obwinionej X.Y., K. W. wskazała, że matka rozwiodła się z mężem, który bez jej wiedzy pozaciągał wysokie zobowiązania pieniężne. Długami tymi solidarnie została obciążona również jej matka, przy czym egzekucja tych długów z dochodów jej matki może pozbawić jej środków na zaspokojenie potrzeb życiowych. Na dzień zawarcia ugody K. W. miała 25 lat i była studentką IV Wydziału [...] [...] w P. oraz studentką II roku Wydziału [...] w P.. Do dnia 1 lutego 2007 r. otrzymywała rentę rodzinną wysokości 1.066,64 zł. Następnie obwiniona X.Y. i K. W. zawarły przed notariuszem w Kancelarii Notarialnej w W. w dniu 30 stycznia 2015 r. (Rep. A nr [...]) ugodę, na mocy której obwiniona X.Y. zobowiązała się płacić na rzecz swojej córki w miejsce renty alimentacyjnej ustalonej ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w P. w dniu 13 lipca 2007 r. w sprawie o sygn. akt [...], podwyższoną rentę alimentacyjną w kwotach po 3.200 zł miesięcznie, poczynając od lutego 2015 r. Następnie na mocy ugody przed notariuszem w Kancelarii Notarialnej w W. w dniu 9 listopada 2017 r. (Rep. A nr [...]), obwiniona X.Y. oraz jej córka K. W. zmieniły zawartą ugodę w dniu 30 stycznia 2015 r. i obwiniona X.Y. zobowiązała się płacić na rzecz córki rentę alimentacyjną w kwocie 3.500 zł miesięcznie, poczynając od listopada 2017 r. W okresie od dnia 2 listopada 2015 r. do dnia 15 stycznia 2018 r. K. W. była zatrudniona na stanowisku asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym w W.. Z kolei w dniu 1 marca 2016 r. X.Y. w drodze umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego (rep A nr [...]) darowała na rzecz K. W. nieruchomość, stanowiącą działkę gruntu o obszarze [...] ha, zabudowaną domem mieszkalnym o kubaturze [...] m³, położoną w W. przy ul. [...], opisaną w księdze wieczystej nr [...].

Z wniosku I. M. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w D. prowadził jeszcze dwa postępowanie egzekucyjne przeciwko X.Y. w sprawach o sygn. akt [...] i [...], które okazały się skuteczne.

Pozwem z dnia 13 listopada 2018 r. obwiniona X.Y. wniosła o zasądzenie od I. M. kwoty 62.000 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów rozbiórki samowoli budowlanej na nieruchomości zabudowanej położonej w W. przy ul. [...]. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 października 2019 r., sygn. akt I C [...], oddalono powództwo obwinionej X.Y..

Obwiniona X.Y. złożyła u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w D. wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku

Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 maja 2013 r., sygn. akt [...], i wyegzekwowania kwoty 68.382,98 zł. Komornik sądowy prowadził egzekucję od lipca 2022 r. do dnia 22 maja 2023 r. i wyegzekwował kwotę 30.064,71 zł. Pełnomocnik I. M. złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i w tym zakresie prowadzone jest postępowanie przygotowawcze w sprawie złożenia u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w D. wniosku o wszczęcie egzekucji i prowadzenie egzekucji przeciwko I.M. w celu uzyskania nienależnej korzyści w kwocie 68.382,98 zł w sytuacji gdy kwota ta, zasądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt [...] zaopatrzoną w klauzulę wykonalności z dnia 17 maja 2022 r., została wypłacana przez firmę ubezpieczeniową, wobec czego X.Y. została zaspokojona, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

K. W. w dniu 22 marca 2023 r. zawarła z I. M. ugodę w sprawie przystąpienia do długu. W ugodzie zawarto oświadczenie I. M., że obwiniona X.Y. jest mu winna kwotę 42.926,42 zł z tytułu spłaty zasądzonej prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt [...]. K. W. oświadczyła, że przystąpiła do długu w zakresie należności głównej i zobowiązała się spłacić w następujący sposób, kwotę 30.000 zł w terminie trzech dni od zawarcia ugody, zaś pozostałą kwotę 12.926,42 zł w 13 miesięcznych ratach, przy ustaleniu 12 rat na kwotę po 1.000 zł oraz 1 ratę na kwotę 926,42 zł. W dniu 23 marca 2023 r. K. W. wpłaciła kwotę 3.000 zł na rzecz I. M..

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], postępowanie karne wobec X.Y. warunkowo umorzył na okres dwóch lat próby odnośnie dwóch zarzucanych jej przestępstw, a mianowicie, że:

I. w dniu 9 listopada 2017 r. w W., w celu udaremnienia wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...], na mocy którego zasądzono na rzecz I. M. kwotę 76.607,27 zł, uszczupliła zaspokojenie wierzyciela w ten sposób, że rzeczywiście obciążono składniki majątku dłużnika, co najmniej zagrożone zajęciem poprzez podwyższenie na mocy ugody zawartej w formie aktu notarialnego nr Rep. A numer [...] renty alimentacyjnej do wysokości 3.500 zł miesięcznie, uprzednio ustalonej na mocy ugody zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 30 stycznia 2015 r. numer Rep. A nr [...] na kwotę 3.200 zł oraz na mocy ugody zatwierdzonej przez Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 13 lipca 2007 r.,

sygn. akt [...] na kwotę 2.500 zł miesięcznie, czym działano na szkodę I. M., tj. przestępstwa z art. 300 § 2 k.k.;

II. w dniu 1 marca 2016 r. w W., w celu udaremnienia wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...], na mocy którego zasądzono na rzecz I. M. kwotę 76.607,27 zł, uszczupliła zaspokojenie wierzyciela poprzez darowiznę, w drodze umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego numer Rep. A nr [...] składnika majątku w postaci nieruchomości stanowiącej działkę gruntu o obszarze [...] he, zabudowanej domem mieszkalnym o kubaturze [...] m.sześć. położonej w W. przy ul. [...], opisanej w księdze wieczystej nr [...], czym działano na szkodę I. M., tj. przestępstwa z art. 300 § 2 k.k.

Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...].

Powyższy stan faktyczny Sąd Najwyższy ustalił w oparciu o następujące dowody:

- z akt sprawy o sygn. [...] i załącznika nr 1 ([...]):

protokoły przesłuchania świadka I. M. (k. 224 - 226, k. 703 - 706), odpis wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 grudnia 2006 r., sygn. akt [...] (k. 24 - 24v akt [...]), odpis wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2006 r., sygn. akt [...] (k. 47), odpis wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 maja 2009 r., sygn. [...] wraz z uzasadnieniem (k. 32 - 39), odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 40 - 45v), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2013 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 72 - 85v), odpis postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 86 - 95v), odpis postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 listopada 2014 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 96 - 99v), odpis postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt [...] (k. 100 - 101), odpis postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 102 - 103v), wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 8 kwietnia 2016 r., sygn. akt [...] (k. 129 - 131), tytuły wykonawcze (k. 132 - 134), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt [...] (k. 136), odpis postanowienia z dnia 25 kwietnia 2016 r., sygn. akt [...] (k. 138),

wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 29 kwietnia 2016 r. (k. 152 - 154), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 11 maja 2016 r., sygn. akt [...] (k. 159), odpis postanowienia z dnia 29 lipca 2016 r., sygn. akt [...] (k. 170), akt notarialny z dnia 7 września 1999 r., rep. A nr [...] (k. 229 - 236), odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 11 kwietnia 2007 r., sygn. akt [...] (k. 238 - 238v), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 27 grudnia 2007 r., sygn. akt [...] (k. 242), postanowienie z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt [...] (k. 384), pismo K. W. z dnia 10 listopada 2010 r. (k. 337), zaświadczenie o dokonanych wpłatach z dnia 22 listopada 2017 r. (k. 385 - 387), wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 6 lipca 2016 r. (k. 387f - 387h), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 11 lipca 2016 r., sygn. akt [...] (k. 387i), protokołu z dnia 20 lipca 2016 r. (k. 387j), postanowienie o przekazaniu sprawy z dnia 4 kwietnia 2017 r., sygn. akt [...] (k. 387ł), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt [...] (k. 391), pisma Dyrektora Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 listopada 2017 r. (k. 395) oraz z dnia 20 września 2018 r. (k. 397), pozew o zapłatę z dnia 23 października 2018 r. (k. 401-402), faktura z dnia 12 lipca 2018 r. na kwotę 62.000 zł (k. 404), wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 sierpnia 2007 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 433 - 455), wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 listopada 2007 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 456 - 462), pozew z dnia 13 czerwca 2016 r. (k. 467- 468v), odpowiedź na pozew z dnia 6 lipca 2016 r. wraz z załącznikami (k. 472 - 487), decyzja Starosty [...] z dnia 15 grudnia 1999 r. (k. 512), decyzja Wojewody [...] z dnia 8 marca 2005 r. (k. 514 - 516), decyzja Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 2 maja 2005 r. (k. 517 - 519), decyzja Powiatowego Inspektora Budowlanego w W. z dnia 21 października 2008 r. (k. 529 - 531), decyzja [...] Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w S. z dnia 4 sierpnia 2015 r. (k. 537 - 538), decyzja Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 28 września 2015 r. (k. 539 - 540v), wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 25 sierpnia 2016 r., sygn. akt [...] (k. 541), pismo Prezesa Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 10 maja 2019 r. (k. 550), informacja z ZUS z dnia 14 maja 2019 r. (k. 556), pismo z ZUS z dnia 21 maja 2019 r. wraz z decyzją z dnia 1 grudnia 1992 r. (k. 621 -623v), pozew z dnia 8 maja 2007 r., protokół i postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 13 lipca 2007 r., sygn. akt [...] (k. 633 - 637), pozew z dnia 17 grudnia 2017 r., sygn. akt [...] (k. 648 - 650), odpowiedź na

pozew z dnia 2 marca 2008 r. (k. 653), postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt [...] (k. 661), informacja z Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 5 czerwca 2019 r. (k. 697), zaświadczenie o dokonanych wpłatach z dnia 31 maja 2019 r. (k. 699 - 699v), zaświadczenie o dokonanych wpłatach z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt [...] (k. 884 -884v), odpis wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 października 2019 r., sygn. akt [...] (k. 1060), odpis wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 czerwca 2020 r., sygn. akt [...] wraz z uzasadnieniem (k. 1061 - 1067), zaświadczenie o dokonywanych wpłatach z dnia 3 grudnia 2020 r., [...] (k. 1071, k. 1075 - 1079), akt notarialny z dnia 9 listopada 2017 r. Rep A nr [...] (k. 134 - 135 Załącznik Nr1), akt notarialny z dnia 1 marca 2016 r. Rep. A. nr [...] (k. 152 - 154 Załącznik Nr 1), informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej z dnia 8 marca 2023 r. (k. 1325), pismo Komendy Powiatowej Policji w D. z dnia 29 listopada 2022 r. (k. 1279), ugoda w sprawie przystąpienia do długu z dnia 22 marca 2023 r. (k. 1328 - 1329), informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej z dnia 22 maja 2023 r., [...] (k. 1368), opinia biegłej H. I. (k. 1259 -1264), wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...] (k. 1376 - 1376v), uzasadnienie ww. wyroku (k. 1384 -1409), wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt [...] (k. 1546), uzasadnienie ww. wyroku (k. 1549 -1556).

- **z akt sprawy o sygn. [...]**, które są częściowym powtórzeniem dowodów wymienionych powyżej, a ich kserokopie znajdują się na k. 4 - 29, k. 63 - 64, k. 71 - 76, k. 81 - 82, k. 88, k. 111 - 126, k. 188, k. 192 - 194, k. 216 - 218, k. 226 - 228, k. 242, k. 295 - 299, k. 425 - 432, k. 437- 445, k. 571 - 580, k. 612- 642.

Przechodząc do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku, mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne, które zostały wyżej przedstawione, Sąd Najwyższy stwierdza co następuje.

Obwiniona X.Y. - sędzia Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, swoim zachowaniem, ujętym w udowodnionym jej czynie opisanym we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, uchybiła godności sędziego w stanie spoczynku. Kluczowe w tym zakresie jest ustalenie zawarte w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], którym warunkowo

umorzono postępowanie wobec obwinionej X.Y. odnośnie dwóch zarzucanych jej czynów wyczerpujących znamiona występku z art. 300 § 2 k.k. Poza sporem jest, że sąd powszechny rozważając zastosowanie środka w postaci warunkowego umorzenia postępowania karnego, musi najpierw ustalić wszystkie przesłanki odpowiedzialności karnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt V KK 301/03, OSNKW 2004, z. 1, poz. 9). Oczywiście jest bowiem, iż dokonanie oceny, czy wina jest znaczna, czy też nie jest znaczna, wymaga pierwotnego uznania, że sprawca w ogóle ponosi winę. Prawomocne warunkowe umorzenie postępowania obala domniemanie niewinności oskarżonego, zawiera stwierdzenie jego winy, czyli uznanie że dopuścił się on przestępstwa, które mu zarzucono (por. np. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt III KK 77/22, Legalis) Należy podnieść, że zachodzi tożsamość podmiotowo-przedmiotowa czynu zarzucanego obwinionej X.Y. - sędziemu Sadu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, w postępowaniu dyscyplinarnym z czynami, co do których zapadł wobec niej prawomocny wyrok sądu powszechnego warunkowo umarzający postępowanie karne. Instytucję warunkowego umorzenia postępowania uregulowano w art. 66 k.k. Zgodnie z powołanym przepisem sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. W doktrynie powszechnie wskazuje się, że warunkowe umorzenie jest szczególnym środkiem odpowiedzialności karnej, polegającym na poddaniu próbie sprawcy przestępstwa, który zakłada stwierdzenie jego popełnienia, a więc i winy sprawcy (por. np. A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, wyd. V, Warszawa 2010, art. 66).

Zgodnie z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Prawomocny wyrok sądu karnego, tak skazujący, jak i warunkowo umarzający postępowanie, stwierdza winę sprawcy oraz to, że sprawca swoim zachowaniem zrealizował znamiona czynu zabronionego. Z uwagi na treść powołanego przepisu

Konstytucji RP sąd dyscyplinarny nie mógłby samodzielnie stwierdzić, że obwiniona X.Y. - sędzia Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, dopuściła się popełnienia przestępstw (zob. w tej mierze szerokie rozważania zawarte w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006 r. sygn. akt I KZP 8/06, Legalis). W tym zakresie zobowiązany jest do oparcia się na ustaleniach wynikających z prawomocnego wyroku sądu karnego.

Z rozstrzygnięcia zawartego w powołanym wyżej wyroku Sądu Rejonowego w W., który został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K. - o warunkowym umorzeniu postępowania, wynika bezspornie, że zachowanie obwinionej X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, ujęte w zarzucie dyscyplinarnym, wyczerpuje znamiona dwóch przestępstw z art. 300 § 2 k.k. Wskazane wyżej ustalenia dokonane przez sąd w postępowaniu karnym co do popełnienia przestępstwa, wiążą sąd dyscyplinarny na płaszczyźnie przypisania za nie odpowiedzialności dyscyplinarnej, której podstawa faktyczna jest w niniejszej sprawie tożsama z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia sądu karnego. Wymaga przy tym dostrzeżenia, że ocena czynu popełnionego przez obwinioną X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, jest dokonywana przez sąd dyscyplinarny na płaszczyźnie czynu wyczerpującego znamiona określone w art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p., czyli przewinienia dyscyplinarnego w postaci uchybienia godności urzędu sędziego.

Godność urzędu sędziego, o której mowa w art. 178 ust. 2 Konstytucji RP, której strzec zobowiązuje się sędzia, składając ślubowanie przed Prezydentem RP i której uchybienie stanowi podstawę pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej, to pojęcie odwołujące się do tradycyjnego *dignitas*; związane jest nie tylko z poczuciem własnej wartości i dumy ze sprawowania urzędu oraz z oczekiwaniem szacunku od innych osób, ale wiąże się z podwyższonymi wymaganiami i ograniczeniami wobec sędziów. Godność nabywana w chwili objęcia urzędu sędziego, to atrybut zapewniający autorytet sądu i sędziego osobiście. Jest to pojęcie niedefiniowalne, ale wiąże się z wzorcem postępowania sędziego, wynikającym z przepisów prawa, norm etyki zawodowej i innych norm moralnych, spisanych i niespisanych w zbiorze etyki zawodowej sędziów. Z godnością urzędu sędziego i cechującą każdego sędziego nieskazitelną charakteru, wiąże się

ustalony standard postępowania sędziego, który stanowić powinien wzór dla innych i którego efektem powinno być wzbudzenie szacunku. Nie może budzić wątpliwości, że wzorzec postępowania związany z godnością urzędu wiąże sędziego nie tylko w czasie wykonywania obowiązków służbowych, ale także poza służbą. Podkreślić należy, że w sferze zachowania określonych standardów, to od sędziego wymaga się o wiele więcej niż od obywatela niepełniącego służby sędziowskiej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego – Sadu Dyscyplinarnego z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt SNO 34/11, LEX nr 1747852). W orzecznictwie dyscyplinarnym przyjmuje się, że uchybienie godności urzędu sędziego to wszelkie zachowania sędziego w służbie i poza służbą, w życiu społecznym, a nawet prywatnym (nieetyczne, niemoralne, gorszące), które przynoszą ujmę stanowisku sędziego. Naruszenie godności urzędu sędziego oznacza również naruszenie zdolności całego środowiska sędziowskiego i poszczególnych sędziów do dochowania wierności ślubowaniu sędziowskiemu, do stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, utrzymywanie nieposzlakowanego charakteru, który jest jednym z warunków mianowania na urząd sędziego, a także do strzeżenia powagi stanowiska sędziowskiego oraz unikania wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności urzędu sędziego lub osłabić zaufanie do jego bezstronności (por. np. wyrok Sądu Najwyższego – Sadu Dyscyplinarnego z dnia 8 października 2008 r., sygn. akt SNO 75/08, LEX nr 1288987). W orzecznictwie utrwalony od lat jest pogląd, że godność sędziego w stanie spoczynku to godność urzędu rozumiana odpowiednio do zmiany statusu służby sędziego, a zatem obowiązek dochowania godności sędziego w stanie spoczynku to zmodyfikowany obowiązek unikania wszystkiego co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego czynnego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego – Sadu Dyscyplinarnego z dnia 9 listopada 2006 r., sygn. akt SNO 63/06, LEX nr 470238).

Tymczasem, bezspornym w realiach sprawy jest, że czyn, który popełniła obwiniona X.Y. - sędzia Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, wyczerpujący znamiona dwóch przestępstw z art. 300 § 2 k.k., świadczy o lekceważeniu przez nią obowiązujących zasad porządku prawnego. Podjęła przecież przestępcze działania mające na celu uszczuplenie swojego majątku, w taki sposób, aby utrudnić zaspokojenie wierzyciela – swojego byłego męża I. M.. Miała świadomość, że

ustalając zobowiązania alimentacyjne wobec córki K. W. oraz darując na jej rzecz nieruchomości, utrudni przebieg postępowania egzekucyjnego ze swojego majątku.

Zgodnie art. 104 u.s.p. sędziowie w stanie spoczynku podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej na tych samych zasadach, co sędziowie pełniący służbę. Sędzia w stanie spoczynku nadal pozostaje w stosunku służbowym i (...) sędziów pozostających w tym stanie nie chroni się ani przed odpowiedzialnością dyscyplinarną, ani przed karną (por. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 12 kwietnia 2005 r., sygn. akt SNO 9/05, LEX nr 569091).

W zakresie orzekania o karze w postępowaniu dyscyplinarnym odpowiednie zastosowanie mają dyrektywy wymiaru kary sformułowane w art. 53 k.k. Kara dyscyplinarna wymierzana w konkretnej sprawie nie może przekraczać stopnia winy i musi należycie uwzględniać stopień społecznej szkodliwości czynu. Orzekając karę sąd dyscyplinarny musi mieć na uwadze, że aby karę dyscyplinarną można uznać za sprawiedliwą, powinna być współmierna do społecznej szkodliwości czynu i do stopnia winy, oraz uwzględniać jej cele, tj. zarówno prewencję ogólną, jak i indywidualną. W uzasadnieniu wyroku z dnia 30 września 2016 r., sygn. akt SNO 35/16, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, stwierdził, że orzeczona kara dyscyplinarna powinna jednocześnie pełnić funkcję ochronną, sprowadzającą się do ochrony wymiaru sprawiedliwości zarówno w aspekcie jego prawidłowego funkcjonowania, jak i dobrego imienia sędziów i sądownictwa, jako całości, a także kreować w społeczeństwie przekonanie, iż sędziowie, sprawujący przecież wymiar sprawiedliwości, podlegają szczególnie surowemu traktowaniu, w sytuacji, gdy ich zachowanie odpowiada opisowi przestępstwa umyślnego. Okoliczności takie jak dotychczasowy nienaganny przebieg służby, niekaralność dyscyplinarna i przyznanie się do popełnienia czynu nie wskazują na szczególne cechy osobowościowe sędziego warte wyeksponowania w kontekście doboru rodzaju kary i jej wymiaru za popełnione przewinienie dyscyplinarne, gdyż powinny stanowić oczywistą regułę, przez co nie mogą być wyjątkiem wartym szczególnego traktowania (por. np. wyroki Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 21 października 2008 r., sygn. akt SNO 78/08, LEX nr 1288994, z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt SNO 7/16, LEX nr LEX nr 2109490 i z dnia 10 listopada 2017 r., sygn. akt SNO 44/17, LEX nr 2429619).

W realiach niniejszej sprawy Sąd Najwyższy uznał, iż karą sprawiedliwą będzie wymierzenie obwinionej X.Y. – sędziemu Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku, kary dyscyplinarnej zawieszenia podwyższenia uposażenia sędziego w stanie spoczynku na okres dwóch lat, czyli kary, co do surowości przedostatniej w katalogu kar dyscyplinarnych przewidzianych dla sędziów w stanie spoczynku. Nie ulega wątpliwości, że gdyby sędzia w stanie spoczynku został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, konieczne byłoby orzeczenie kary eliminacyjnej, a więc najsurowszej kary z katalogu zawartego w art. 104 § 3 u.s.p., czyli kary dyscyplinarnej pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. Należałoby bowiem uznać, że sędzia wówczas nie spełnia przesłanki powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego (zatem również przesłanki dalszego pełnienia tego urzędu) określonej w art. 61 § 1 pkt 1 *in fine* u.s.p. W przypadku sędziego w stanie spoczynku, co do którego zapadł prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne, nie jest to już takie jednoznaczne, w tym sensie, że nie wchodzi już w rachubę niespełnianie przez niego wymagań, o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1 *in fine* u.s.p. Ocena ta powinna być dokonywana przez pryzmat wymagania określonego w art. 61 § 1 pkt 2 u.s.p. tj. posiadania nieskazitelnego charakteru. Zatem gdy sędzia w stanie spoczynku, który nie został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, ale swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa umyślnego, i wobec którego postępowanie karne odnośnie tego przestępstwa umyślnego warunkowo umorzono, to możliwe jest dalsze pozostawianie jego w stosunku służbowym, czyli w takiej sytuacji dopuszczalne jest, orzeczenie wobec niego innej kary dyscyplinarnej, niż kara najsurowsza, którą w przypadku sędziów w stanie spoczynku jest kara dyscyplinarna pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

Poza sporem jest, że kary dyscyplinarne, wymienione w art. 104 § 3 u.s.p., które można orzec wobec sędziów w stanie spoczynku, dotyczą wszystkich przewinień bez sprecyzowania, za które z nich wymierza się karę łagodniejszą, a za które surowszą, orzeczenie odpowiedniej kary jest pozostawione ocenie sądu dyscyplinarnego, który powinien zachować proporcje między rodzajem przewinienia,

a rodzajem kary. Należy przy tym podkreślić, że przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów przewidują stopniowanie kar dyscyplinarnych przy uwzględnieniu relacji istniejącej pomiędzy szkodliwością popełnionego przewinienia i pełnionej służby.

Należy także zauważyć, że cele kary inaczej kształtują się, wobec sędziego w stanie czynnym, niż co do sędziego w stanie spoczynku, gdyż odnośnie tego ostatniego nie jest już aktualny cel kary związany z wykluczeniem możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez osobę, która popełniła przestępstwo. Obwiniona X.Y. pozostaje w stanie spoczynku, a zatem nie sprawuje już wymiaru sprawiedliwości (nie wykonuje władzy sądowniczej), zatem cele kary wymierzonej jej przez sąd dyscyplinarny należy rozważać wyłącznie w kontekście oddziaływania na jej osobę oraz oddziaływania środowiskowego.

Sąd Najwyższy kierując się powyższym, oraz mając na uwadze wieloletnią służbę sędziowską obwinionej X.Y., jej niekaralność dyscyplinarną, a także zawansowany wiek i problemy zdrowotne, jak i podłoże konfliktu między nią, a już nieżyjącym, byłym mężem I. M. - pokrzywdzonym wierzycielem w sprawie o sygn. akt [...], uznał, że karą realizującą w realiach niniejszej sprawy w odpowiednim zakresie cele odpowiedzialności dyscyplinarnej, będzie kara dyscyplinarna, o której mowa w art. 104 § 3 pkt 3 u.s.p, to jest kara dyscyplinarna zawieszenia podwyższenia uposażenia sędziego w stanie spoczynku na okres dwóch lat.

[M. T.]

[a.ł.]